

Metody i organizacja szkoleń - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Metody i organizacja szkoleń
Kod przedmiotu	06.9-WM-BHP-P-69_22
Wydział	Wydział Mechaniczny
Kierunek	Bezpieczeństwo i higiena pracy
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. inżyniera
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2022/2023

Informacje o przedmiocie	
Semestr	6
Liczba punktów ECTS do zdobycia	4
Typ przedmiotu	obieralny
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Eunika Baron-Polańczyk, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	9	0,6	Zaliczenie na ocenę
Projekt	30	2	18	1,2	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Celem przedmiotu jest: zapoznanie studentów z istotą i założeniami organizowania szkoleń w zakresie BHP oraz kształtowanie umiejętności planowania (zgodnie z metodyką) zajęć edukacyjnych.

Wymagania wstępne

Wiedza z zakresu prawnej ochrony pracy, analizy zagrożeń oraz podstaw zarządzania BHP. Zasady ogólne organizowania służby BHP w zakładzie pracy. Uczestnictwo służby BHP w przygotowywaniu instrukcji BHP. Uczestnictwo służby BHP w ocenie ryzyka zawodowego.

Elementarna wiedza z zakresu: psychologii, socjologii pracy, komunikacji interpersonalnej.

Zakres tematyczny

Wykład:

W1. Wymagania prawne dotyczące szkoleń. Metody i formy szkolenia poszczególnych grup pracowniczych (wg Dz.U. nr 180 poz. 1860; z późniejszymi zmianami). Ramowe programy szkoleń okresowych dla poszczególnych grup pracowniczych.

W2-3. Typy zajęć a struktura jednostki metodycznej. Tok zajęć szkoleniowych: 1. Podających a uczenie się przez przyswajanie – dziedzina poznawcza (wiedza); 2. Problemowych a uczenie się przez odkrywanie – dziedzina poznawcza (myślenie, twórczość); 3. Ćwiczeniowych a uczenie się przez działanie – dziedzina praktyczna (umiejętności „operacyjne” teoretyczne i praktyczne); 4. Eksponujących a uczenie się przez przeżywanie – dziedzina emocjonalna (uczucia, wola, motywacja; postawy).

W4. Szczegółowe programy szkoleń dla pracowników na wybranych stanowiskach pracy z wykorzystaniem materiałów źródłowych takich jak: instrukcje obsługi urządzeń, dokumentacje techniczno-ruchowe maszyn i urządzeń technicznych, instrukcje zakładowe, instrukcje BHP, karty oceny ryzyka zawodowego, karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, rejestry pomiarów czynników szkodliwych, protokoły powypadkowe itp.

W5. Formy i metody szkolenia oraz materiały dydaktyczne (pokazowe, prezentacje multimedialne, filmy, serwisy internetowe itp.). Technologia informacyjno-komunikacyjna (ICT) (nowe media) jako narzędzia poznawcze, wspomagająca proces nauczania-uczenia się.

W6. Kontrola i ocena wiadomości i umiejętności – efekty szkolenia.

W7. Dokumentacja szkoleniowa (dziennik szkolenia, listy obecności, protokół egzaminacyjny, zaświadczenia o ukończeniu szkolenia). Popularyzowanie problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy. Kolokwium zaliczeniowe - dyskusja.

Projekt:

P1-2. Analiza i kategoryzacja pojęć warunkujących organizowanie i realizowanie szkoleń – na podstawie: Wymagań prawnych dotyczących szkoleń; Metod i form szkoleń poszczególnych grup pracowniczych (wg Dz.U. nr 180 poz. 1860); Ramowych programów szkoleń okresowych dla poszczególnych grup pracowniczych.

P3-8. Projektowanie jednostki metodycznej (konspektu zajęć) – uwzględniając: Typy zajęć; Strukturę jednostki metodycznej; Toki zajęć szkoleniowych (podających, problemowych, ćwiczeniowych, eksponujących). Planowanie elementów konspektu/scenariusza szkoleń wskazujących na: temat, cele (ogólny, operacyjne, wychowawcze/Postawy), metody, formy organizacyjne, środki dydaktyczne, literaturę, ogniwa/fazy zajęć wybranej strategii (czynności szkoleniowca/czynności osoby szkolonej = Dialog/komunikację).

P9-10. Analiza i kategoryzacja pojęć warunkujących organizowanie szkoleń – na podstawie: szczegółowych programów szkoleń dla pracowników na wybranych stanowiskach

pracy z wykorzystaniem materiałów źródłowych takich jak: instrukcje obsługi urządzeń, dokumentacje techniczno-ruchowe maszyn i urządzeń technicznych, instrukcje zakładowe, instrukcje BHP, karty oceny ryzyka zawodowego, karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, rejestry pomiarów czynników szkodliwych, protokoły wypadkowe itp.

P11-12. Projektowanie i konstruowanie (z uwzględnieniem przyjętych form i metod szkolenia) środków/materiałów dydaktycznych (nowe media/ metody i narzędzia ICT: materiały pokazowe, prezentacje multimedialne, filmy, serwisy internetowe itp.).

P13-14. Projektowanie metod i narzędzi wspomagających kontrolę i ocenę wiadomości i umiejętności – efektów szkolenia.

P15. Zarządzanie dokumentacją szkoleniową (dziennik szkolenia, listy obecności, protokół egzaminacyjny, zaświadczenia o ukończeniu szkolenia). Cele i metody popularyzowania problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy.

Metody kształcenia

Wykład: wykład informacyjny i problemowy, pogadanka, pokaz, demonstracja.
Projekt: ćwiczenia praktyczne, warsztaty metodyczne, metoda projektu, dyskusja problemowa, gry dydaktyczne.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student: ilustruje wymagania prawne i społeczne dotyczące szkoleń w zakresie BHP; definiuje i rozróżnia metody i formy szkolenia w zakresie BHP poszczególnych grup pracowniczych (wg Dz.U. nr 180 poz. 1860) – w odniesieniu do środowiska pracy.	K_W36	- dyskusja - kolokwium - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	Wykład
Potrafi ocenić przydatność rutynowych metod i narzędzi służących do rozwiązywania prostego zadania szkoleniowego o charakterze praktycznym, charakterystycznego dla inżynierii bezpieczeństwa oraz wybrać i zastosować właściwą metodę i narzędzia nauczania-uczenia się. Potrafi - zgodnie z zadaną specyfikacją - zaprojektować oraz zrealizować proste projekty edukacyjne typowe dla BHP używając właściwych metod, technik i narzędzi wspomagających proces kształcenia.	K_U35	- aktywność w trakcie zajęć - konspekt - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - praca pisemna - przygotowanie projektu - prezentacja projektu	- Wykład - Projekt
Student: opisuje podstawowe metody, techniki, narzędzia i materiały stosowane przy rozwiązywaniu prostych zadań metodycznych z zakresu inżynierii bezpieczeństwa – w kontekście budowania wiedzy i więzi społecznych; ma podstawową wiedzę niezbędną do rozumienia społecznych uwarunkowań działalności inżynierskiej – dostrzegając związek/korelację z rozwojem zawodowym.	K_W63	- dyskusja - kolokwium - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	Wykład
Student: dostrzega potrzebę uczenia się przez całe życie, szczególnie w zakresie zmieniających się przepisów i zagadnień BHP (prawa pracy i wytycznych prawnych BHP); jest świadomy potrzeby popularyzowania problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy – w świetle konieczności permanentnego podnoszenia kwalifikacji zawodowych.	K_K10	- aktywność w trakcie zajęć - dyskusja - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach - odpowiedź ustna	- Wykład - Projekt
Student: posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych – prezentowania zagadnień szczegółowych z zakresu tematyki zawartej w ramowych programach szkoleń w dziedzinie BHP, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł.	K_U61	- aktywność w trakcie zajęć - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach - prezentacja projektu	Projekt
Student: ma świadomość ważności i rozumie pozatechniczne (społeczne) aspekty i skutki działalności inżynierskiej, w tym jej wpływu na środowisko pracy, i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje w zakresie edukacji ustawicznej w zakresie BHP. Wykazuje zainteresowanie problematyką planowania i organizowania szkoleń/kursów (konstruowania scenariuszy zajęć), kształtujących/rozwijających kompetencje pracowników ku ergonomicznej i bezpiecznej pracy.	K_K02	- bieżąca kontrola na zajęciach - dyskusja - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach - odpowiedź ustna	- Wykład - Projekt

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student [w ramach pozatechnicznej działalności]: 1. Planuje i konstruuje scenariusze (konspekty) jednostek metodycznych - przygotowuje szczegółowy program szkolenia BHP na podstawie programów ramowych; zbiera i wykorzystuje materiały źródłowe; ustala i konfiguruje cele i strukturę jednostek metodycznych; dobiera formy i metody szkolenia, materiały dydaktyczne (prezentacyjne, proste i złożone/multimedialne); przygotowuje dokumentację szkoleniową. 2. Student [w poczuciu odpowiedzialności za podejmowane decyzje]: Potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania i ocenić warunki społeczne/edukacyjne - zwłaszcza w powiązaniu z wytycznymi ergonomii i BHP.	K_U11	- aktywność w trakcie zajęć - konspekt - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - praca pisemna - przygotowanie projektu - prezentacja projektu	- Wykład - Projekt

Warunki zaliczenia

Wykład: zaliczenie na ocenę - według kolokwium (pisemnego sprawdzianu testowego: min. 51% na pozytywne zaliczenie) oraz bieżącego sprawdzania/oceniania wiadomości podczas zajęć.

Projekt: zaliczenie na ocenę - (zajęć o charakterze ćwiczeniowym, praktycznym) odbywa się na podstawie prac wytwórczych (projektów: prac pisemnych, konspektów, prezentacji) bieżących sprawdzianów pisemnych oraz aktywności na zajęciach.

Ocena końcowa: warunkiem zaliczenia przedmiotu jest zaliczenie wszystkich jego form; ocena wypadkowa ustalana jest na podstawie średniej arytmetycznej ocen z wykładu i projektu z jednakową wagą (50% wykład, 50% projekt).

Literatura podstawowa

- Aleksander T., Andragogika: podręcznik akademicki, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji, Radom-Kraków 2013.
- Baron-Polańczyk E. (ed.), ICT in educational design: processes, materials, resources, Vol. 1-14, Oficyna Wyd. UZ, Zielona Góra 2012-2019.
- Bates A.W. (Tony), Teaching in a Digital Age. Subtitle: Guidelines for designing teaching and learning, Tony Bates Associates LTD., Vancouver, B.C., 2019.
- Bereźnicki F., Podstawy kształcenia ogólnego, Wyd. „Impuls”, Kraków 2011.
- Czasopisma: "ATEST ochrona pracy", "Bezpieczeństwo Pracy. Nauka i praktyka", "Inspektor Pracy" Miesięcznik Państwowej Inspekcji Pracy, "Przyjaciel Przy Pracy", "Serwis BHP", "Służba pracownicza", "Specjalista ds. BHP", "Edukacja dorosłych", "Edukacja ustawiczna Dorosłych".
- Dirksen J., Projektowanie metod dydaktycznych. Efektywne strategie edukacyjne. Wydanie II, Helion, Gliwice 2017.
- Janicka-Panek T., Wprowadzenie do dydaktyki bezpieczeństwa i higieny pracy (bhp), Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji - PIB, Radom 2018.
- Kodeks Pracy. Ujednolicony tekst ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r., ze zmianami.
- Łaguna M., Fortuna P., Przygotowanie szkolenia, GWP, Gdańsk 2015.
- Nycz G.W., Szkolenie zawodowe i zatrudnianie osób niepełnosprawnych (w tym młodzieży szkolnej) na otwartym rynku pracy (dydaktyka prowadzenia szkoleń zawodowych), Ośrodek Obsługowo-Szkoleniowy Bezpieczeństwa i Higieny Pracy oraz Ochrony Przeciwpowodzi "Herkules", Wydawnictwo Galan, Gdańsk 2010.
- Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. nr 109, poz. 704 z późniejszymi zmianami).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. nr 180 poz. 1860 z późniejszymi zmianami).
- Ślęzak J., Ochrona pracy. Poradnik dla służb BHP, Wyd. Tarbonus, Kraków 2008.
- Wieczorek S., Żukowski P., Organizacja bezpiecznej pracy, Wyd. Tarbonus, Kraków 2008.

Literatura uzupełniająca

- Baron-Polańczyk E., Multimedialne materiały dydaktyczne, Oficyna Wyd. UZ, Zielona Góra 2006.
- Bednarek J., Lubina E., Kształcenie na odległość. Podstawy dydaktyki, PWN, Warszawa 2008.
- Bereźnicki F., Dydaktyka kształcenia ogólnego, Wyd. „Impuls”, Kraków 2007.
- Kiełb-Starzecwska E., Sieć mediów w edukacji, Advert Studio, Katowice 2016.
- Kupisiewicz C., Dydaktyka ogólna, Oficyna Wydawnicza Graf-Punkt, Warszawa 2002.
- Kodeks Pracy. Ujednolicony tekst ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r., ze zmianami.
- Mikulski R., Bezpieczeństwo i ochrona człowieka w środowisku pracy, Wyd. CIOP, Warszawa 1999.
- Łaguna M., Szkolenia, GWP, Gdańsk 2008.
- Okoń W., Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Wyd. „Żak”, Warszawa 2003.
- Turoś L., Andragogika ogólna, Wyd. "Ypsilon", Warszawa 2004.
- Dostosowanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej, Warszawa 2008.
- Koradecka D., Nauka o pracy – bezpieczeństwo, higiena, ergonomia, CIOP, Warszawa 2000.
- Rospond H., Podstawowe obowiązki pracodawcy w zakresie BHP, Wyd. Ośr. Szkol. PIP im. Prof. J. Rosnera, Wrocław 2005.
- Dołęgowski B., Janczała S., Praktyczny poradnik dla służb BHP, Wyd. ODiDK, Gdańsk 2007.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. Eunika Baron-Polańczyk, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 08-04-2022 15:39)